

ב א מיי פכ"ב מהל' מלוה ולה ה"ל ה' סמג עשין לז טו"ש"ע ח"מ ס' קג פטי' י':
בא ב מיי שם ה"ל יע סמג שם טו"ח"מ ס' קג ו'טו"ש"ע ח"מ ס' לח פטי' ט':
כב ג מיי פ"ח מהל' שכירות ה"ל ו' סמג עשין פג טו"ש"ע ח"מ ס' שז פטי' ה':

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אגרה ק' וד"ה אגרה פ' ט"ז:

רבא אמר מבי שלמו ימי אברותא. וא"ת שלהי הנושא (כחובות דף קד: ועס ד"ה א"ג) דאמר רבא אחוי אדרכתך והתם רבא גרסינן מדאמר והא מר הוא דאמר אחריות טעות סופר הוא והיינו רבא דפסיק כן לעיל בפ"ק אדרכתך דאי שפיר כתיבא הוה גבי מיומא דאכרחתא וא"ת דגרסי בשמעתינן רבא אמר מבי מטא אדרכתא לדידי וכתב הכי רבא ולפי זה אתי טפי בשפיטות היא דהנושא והקדים רבא לזב"י ורבה משום דאדרכתא קודם לאכרחתא ודברי זב"י דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מיושב טפי לגנות צמר דברי רבא מקודם:

תחזור פרה לבעלים הראשונים. אין לפרש משום דא"ל משכיר לשוכר פריה גני דהשואל שילם דמיה דפ"ה השואל (לקמן דף טו: ועס) צע"י רמי בר חמא בעל זבנכסי אשמו שוכר הוא או שואל הוא היכא דאגרה פרה מעלמא ואינסיבא אליבא דרבנן ודאי צעלה פטור משום דאשמו עמו במלכתו והיא שאלה צצעליסי (ואשה חייבת קדין שוכר) כי תבעי לך אליבא דר' יוסי שואל הוא להתחייב לבעלים הראשונים צמתה כדרכה או שוכר הוא ופטור והשתא התם כיון דלרבנן הבעל פטור מן האשה משום דהוי שאלה צצעליס לא יתחייב נמי לר' יוסי לבעלים הראשונים אלא טעמא דרבי יוסי הוא משום דסבר דשוכר לא קני אלא צצענה ומשכיר יאמר לו דל אנת ודל צצועתך ומשתעינא דינא צדאי שאלה צדאי שואל א"ל מי סברת שוכר בשבועה הוא דקא קני לה משעת מיתה הוא דקני ושבועה כדי להפיס דעתו של בעל הבית א"ר זירא פעמים שהבעלים משלמין כמה פרות לשוכר היכי דמי אגרה מיניה מאה יומי והדר שיילה מיניה תשעינן יומי הדר אגרה מיניה תמנן יומי והדר שיילה מיניה שבעינן יומי ומתה בתוך ימי שאלתה דאכל שאלה ושאלה מיחייב חדא פרה א"ל רב אחא מדיפתא לרבינא מכדי חדא פרה היא עיילה ואפקה אפקה משכירות ועיילה לשאלה אפקה משאלה ועיילה לשכירות א"ל ומו איתא לפרה בעינא דינאמא ליה הכי מר בר רב אשי אמר אין לו עליהן אלא שתי פרות חדא דשאלה וחדא דשכירות שום שאלה אחת היא ושום שכירות אחת היא דשאלה קני לגמרי דשכירות עבד בה ימי שכירותיה ומיהדר ליה למרה אמר ר' ירמיה פעמים ששניהם בחטאת

אגרה ק' יום ושי"ח צ' יום. השתא א"ת מתא חייב

שתי פרות לשוכר אחת שמהל שלו ואחת שיעשה בה מלאכה י' ימים ויחזירנה למשכיר אכל אי שיילה ק' יום לא יתחייב לו רק אחת של שאלה:

אגרה פ' יום. ה"מ למימר אגרה ז' יום אלא לפי שצטלה הוצרך לפחות פוחת גם בשכירות ועי"ל דאי אגרה ז' יום דהיינו כל ימי השאלה הוא כאלו נתן לו מעות לבעל השאלה כיון שאינה חוזרת לו לאחר השכירות להשלים ימי השאלה ואי הדר שיילה ע' יום לא יתחייב רק אחת דשאלה ודשכירות וק' יום וכן י"ל ברישא דאי שיילה ק' יום בימי השכירות כאלו ביקש שיתבעל השכירות ולא יתחייב כלום ומתני' דהשוכר הוא צעלים דשואל לרבנן אי מיידי שלא שאל כל ימי השכירות אתי שפיר דלאחר ימי השאלה תחזור לשוכר ואפילו אם השאלה כל ימי השכירות מ"מ כיון שהיא באחריות השוכר מנגיזה ואצידה ופשעה אם היה עם השואל צמלכתו דלא השואל פטור והשוכר חייב מקרי צעלים אכל הכא אי שיילה ק' יום השוכר פטור מכל דבר: שוכר

פרה הואי כו'. ולענין תשלומין נמי לשלם ליה פרה אחת ותעמוד לעשות בה עשרים יום: מי איתא לפרה צעינא דינאמא הכי. אילו היתה קיימת היה פטור לגמרי אלא שיעשה בה עשרים יום עכשיו שמתה צא עליו צמורת תשלומין שואל לשוכר על שתי תביעות: מר בר רב אשי ס"ל כאתקפתא דרב אחא מדפתי: שום שאלה אחת היא. דכיון דחדא פרה הואי אלא שמחמת שוכר שהשאל הוא צא עליו שני שאלות פרה אחת אינן אלא אחת: פעמים ששניהם בחטאת. אמתניתין קאי. השוכר והשואל נשבעו לשקר ולא כפרו ממון והרי הן בצצועות צטויו וקרנן שלו חטאת כדכתיב בויקרא או נפש כי תשבע וגו' א:

אגביה איהו בחובו פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר הדרה וחד אמר א"ל הדרה מאן דאמר לא הדרה סבר האי זביני מעליא היא דהא מדעתא דנפשיה אגביה ומאן דאמר הדרה סבר לא זביני מעליא הוא והאי דאגביה מדעתיה ולא אתא לדינא מחמת כיופא הוא דאגביה ומאימת אכיל פירי רבה אמר מבי מטיא אדרכתא לדידי ע' אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו רבא אמר ימכי שלימו ימי אברותא: **בתנ"י** השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל ישלם לשוכר א"ר יוסי יביצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזור פרה לבעלים: **גמ'** א"ל רב אידי בר אבין לאביי מכדי שוכר במאי קני להאי פרה בשבועה ונימא ליה משכיר לשוכר דל אנת ודל שבועתך ואנא משתעינא דינא בהדי שואל א"ל מי סברת שוכר בשבועה הוא דקא קני לה משעת מיתה הוא דקני ושבועה כדי להפיס דעתו של בעל הבית א"ר זירא פעמים שהבעלים משלמין כמה פרות לשוכר היכי דמי אגרה מיניה מאה יומי והדר שיילה מיניה תשעינן יומי הדר אגרה מיניה תמנן יומי והדר שיילה מיניה שבעינן יומי ומתה בתוך ימי שאלתה דאכל שאלה ושאלה מיחייב חדא פרה א"ל רב אחא מדיפתא לרבינא מכדי חדא פרה היא עיילה ואפקה אפקה משכירות ועיילה לשאלה אפקה משאלה ועיילה לשכירות א"ל ומו איתא לפרה בעינא דינאמא ליה הכי מר בר רב אשי אמר אין לו עליהן אלא שתי פרות חדא דשאלה וחדא דשכירות שום שאלה אחת היא ושום שכירות אחת היא דשאלה קני לגמרי דשכירות עבד בה ימי שכירותיה ומיהדר ליה למרה אמר ר' ירמיה פעמים ששניהם בחטאת

פעמים יום שפסק דין דאמרין א צפ"ק (דף טו.) דצ"ד כותבין אדרכתא שטר פסק דין אכסני ליה שכל מקום שימלאם משלו יקחם ומוסרין לו השטר: **עדיו בחטומיו.** מיום שנחתם שטר האדרכתא צ"ד אע"פ שלא צא לידו: **מבי שלמו ימי אכרופא.** אע"פ שצאה אדרכתא לידו ולא מלא נכסיו ללוה עד לאחר זמן וכשמלא חוקק לצא לצ"ד ומכריזין שיט כאן קרקע למכור כדאמרין צערכין (דף כ"א): ואם צא זה וקיבלה ציותר ממה ששמוה אחרים מוסרין אותה צידו לאחר שכלו ימי הכרזה וצמסת ערכין מפרש כמה ימים מכריזין צפ' שום היתומים (סג) ועד לשלמו הטך יומי הוא פירי ללוה: **בתנ"י** השוכר פרה מחבירו. ועמד שוכר והשאלה לאחר לעשות בה ימי שכירותו: **ישבע השוכר.** למשכיר: **שמהם כדרכה.** ופטור שהשוכר אינו חייב צאונסין: והשואל. שהוא חייב צאונסין משלם לשוכר: **גמ'** צצועה. שהוא נשבע למשכיר: **להפיס דעתו.** שלא יאמר פשעת צה: **פעמים שהבעלים.** המשכירין הראשונים: **משלמין.** לשוכר זה כמה פרות על פרה זו לפי דברי משנתנו יש שיהי כולם שלו יש שיעשה צהם ימי שכירותו ויחזירם: **כידא אגרה מיניה מאה יומי** והדר שיילה מיניה תשעינן יומי וכו'. ראוזן ששכר פרה משמעון שיעשה צה מלאכה מאה יום וחזר שמעון ואמר לו עשה עמי טובה והשאלני אותה תשעים יום מן המאה ששכרת ולאחר תשעים אחזירנה לך לעשות אלנך י' ימים להשלים המאה וכן עשה יש כאלן דין משנתנו דמגן השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר בתוך ימי שכירותה דמה לי צעלים ומה לי אחר אם מתה אלא שואל הרי שוכר פטור צצועה והשואל משלם לשוכר חזר ראוזן וצא אכלו ואמר לו השכירנה לי מתשעים

יום שהיא שאלה צידך ממני ואשתעבד צה שמונים יום וטול שכרך וכן עשה הרי היא צחוקת שאלתו על שמעון כאלו השכירה לאחר שהרי נטל שכרו וכל הגאה שלו ואם היתה מתה אלא ראוזן היה ראוזן פטור צצועה ושמעון משלם לו פרה אחת ששאל ממנו והוא חייב צאונסין ופרה אחרת לעשות אכלו עשרה ימים להשלים המאה חזר שמעון ושאלה ממנו שבעים יום מן השמונים ששכרה ממנו על מנת שיחזירנה לו ויעשה צה עשרה ימים להשלים השמונים של שכירות השני ואם היתה מתה בתוך שבעים יום הללו הרי יש כאלן דין השני קדין הראשון וישבע ראוזן שמתה כדרכה ושמעון השואל משלם לו ד' פרות שתיים נחלטות לו צצעלי שתי פרות שאלות שהשאלו ראוזן וצפעס זה כאלו מתו שתיהן שהרי אין פרטו צעין שהשאלו צראשון דנימא הרי החזיר לו פרטו וזו שהוא משלם לו עכשיו צמורת תשלומין צאה לידו והרי יש לו עליו שתי תביעות על שתי שאלות ושתי תביעות על שתי שכירות לעשות אכלו עשרים יום: **מכדי חדא צמורת** הרשונה תחת שתי השאלות ותהא שלו ואחת ימסור לו צא עליו צמורת תשלומין שואל לשוכר על שתי תביעות: מר בר רב אשי ס"ל כאתקפתא דרב אחא מדפתי: שום שאלה אחת היא. דכיון דחדא פרה הואי אלא שמחמת שוכר שהשאל הוא צא עליו שני שאלות פרה אחת אינן אלא אחת: פעמים ששניהם בחטאת. אמתניתין קאי. השוכר והשואל נשבעו לשקר ולא כפרו ממון והרי הן בצצועות צטויו וקרנן שלו חטאת כדכתיב בויקרא או נפש כי תשבע וגו' א:

אגביה איהו בחובו פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר הדרה וחד אמר א"ל הדרה מאן דאמר לא הדרה סבר האי זביני מעליא היא דהא מדעתא דנפשיה אגביה ומאן דאמר הדרה סבר לא זביני מעליא הוא והאי דאגביה מדעתיה ולא אתא לדינא מחמת כיופא הוא דאגביה ומאימת אכיל פירי רבה אמר מבי מטיא אדרכתא לדידי ע' אביי אמר עדיו בחתומיו זכין לו רבא אמר ימכי שלימו ימי אברותא: **בתנ"י** השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל ישלם לשוכר א"ר יוסי יביצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזור פרה לבעלים: **גמ'** א"ל רב אידי בר אבין לאביי מכדי שוכר במאי קני להאי פרה בשבועה ונימא ליה משכיר לשוכר דל אנת ודל שבועתך ואנא משתעינא דינא בהדי שואל א"ל מי סברת שוכר בשבועה הוא דקא קני לה משעת מיתה הוא דקני ושבועה כדי להפיס דעתו של בעל הבית א"ר זירא פעמים שהבעלים משלמין כמה פרות לשוכר היכי דמי אגרה מיניה מאה יומי והדר שיילה מיניה תשעינן יומי הדר אגרה מיניה תמנן יומי והדר שיילה מיניה שבעינן יומי ומתה בתוך ימי שאלתה דאכל שאלה ושאלה מיחייב חדא פרה א"ל רב אחא מדיפתא לרבינא מכדי חדא פרה היא עיילה ואפקה אפקה משכירות ועיילה לשאלה אפקה משאלה ועיילה לשכירות א"ל ומו איתא לפרה בעינא דינאמא ליה הכי מר בר רב אשי אמר אין לו עליהן אלא שתי פרות חדא דשאלה וחדא דשכירות שום שאלה אחת היא ושום שכירות אחת היא דשאלה קני לגמרי דשכירות עבד בה ימי שכירותיה ומיהדר ליה למרה אמר ר' ירמיה פעמים ששניהם בחטאת

פעמים יום שפסק דין דאמרין א צפ"ק (דף טו.) דצ"ד כותבין אדרכתא שטר פסק דין אכסני ליה שכל מקום שימלאם משלו יקחם ומוסרין לו השטר: **עדיו בחטומיו.** מיום שנחתם שטר האדרכתא צ"ד אע"פ שלא צא לידו: **מבי שלמו ימי אכרופא.** אע"פ שצאה אדרכתא לידו ולא מלא נכסיו ללוה עד לאחר זמן וכשמלא חוקק לצא לצ"ד ומכריזין שיט כאן קרקע למכור כדאמרין צערכין (דף כ"א): ואם צא זה וקיבלה ציותר ממה ששמוה אחרים מוסרין אותה צידו לאחר שכלו ימי הכרזה וצמסת ערכין מפרש כמה ימים מכריזין צפ' שום היתומים (סג) ועד לשלמו הטך יומי הוא פירי ללוה: **בתנ"י** השוכר פרה מחבירו. ועמד שוכר והשאלה לאחר לעשות בה ימי שכירותו: **ישבע השוכר.** למשכיר: **שמהם כדרכה.** ופטור שהשוכר אינו חייב צאונסין: והשואל. שהוא חייב צאונסין משלם לשוכר: **גמ'** צצועה. שהוא נשבע למשכיר: **להפיס דעתו.** שלא יאמר פשעת צה: **פעמים שהבעלים.** המשכירין הראשונים: **משלמין.** לשוכר זה כמה פרות על פרה זו לפי דברי משנתנו יש שיהי כולם שלו יש שיעשה צהם ימי שכירותו ויחזירם: **כידא אגרה מיניה מאה יומי** והדר שיילה מיניה תשעינן יומי וכו'. ראוזן ששכר פרה משמעון שיעשה צה מלאכה מאה יום וחזר שמעון ואמר לו עשה עמי טובה והשאלני אותה תשעים יום מן המאה ששכרת ולאחר תשעים אחזירנה לך לעשות אלנך י' ימים להשלים המאה וכן עשה יש כאלן דין משנתנו דמגן השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר בתוך ימי שכירותה דמה לי צעלים ומה לי אחר אם מתה אלא שואל הרי שוכר פטור צצועה והשואל משלם לשוכר חזר ראוזן וצא אכלו ואמר לו השכירנה לי מתשעים

יום שהיא שאלה צידך ממני ואשתעבד צה שמונים יום וטול שכרך וכן עשה הרי היא צחוקת שאלתו על שמעון כאלו השכירה לאחר שהרי נטל שכרו וכל הגאה שלו ואם היתה מתה אלא ראוזן היה ראוזן פטור צצועה ושמעון משלם לו פרה אחת ששאל ממנו והוא חייב צאונסין ופרה אחרת לעשות אכלו עשרה ימים להשלים המאה חזר שמעון ושאלה ממנו שבעים יום מן השמונים ששכרה ממנו על מנת שיחזירנה לו ויעשה צה עשרה ימים להשלים השמונים של שכירות השני ואם היתה מתה בתוך שבעים יום הללו הרי יש כאלן דין השני קדין הראשון וישבע ראוזן שמתה כדרכה ושמעון השואל משלם לו ד' פרות שתיים נחלטות לו צצעלי שתי פרות שאלות שהשאלו ראוזן וצפעס זה כאלו מתו שתיהן שהרי אין פרטו צעין שהשאלו צראשון דנימא הרי החזיר לו פרטו וזו שהוא משלם לו עכשיו צמורת תשלומין צאה לידו והרי יש לו עליו שתי תביעות על שתי שאלות ושתי תביעות על שתי שכירות לעשות אכלו עשרים יום: **מכדי חדא צמורת** הרשונה תחת שתי השאלות ותהא שלו ואחת ימסור לו צא עליו צמורת תשלומין שואל לשוכר על שתי תביעות: מר בר רב אשי ס"ל כאתקפתא דרב אחא מדפתי: שום שאלה אחת היא. דכיון דחדא פרה הואי אלא שמחמת שוכר שהשאל הוא צא עליו שני שאלות פרה אחת אינן אלא אחת: פעמים ששניהם בחטאת. אמתניתין קאי. השוכר והשואל נשבעו לשקר ולא כפרו ממון והרי הן בצצועות צטויו וקרנן שלו חטאת כדכתיב בויקרא או נפש כי תשבע וגו' א:

צניהם

א) לעיל יג. ושי"ג,
ב) לקמן יז: א) ז"ל
ג) צ"ק קני: ד) ויקרא ה,
ה) ע"י רש"י, ו) ז"ל פ.
ז) ש"ל, ח) ז"ל כ. רש"י,

רבינו חננאל

אגביה הלוה מדעתו ומכרה למלוה פליגי בה רב אחא ורבינא וקיימא לן הלכה כדברי המיקל הלכך לא מיהדר. זה ששמוה לו מאימת אכיל הפירות א) רבא אמר מבי מטיא אדרכתא לדידי. סדר הדין מוציא מלוה שטרו בב"ד ומקיימו ומחייבין הלוה לפירוי לא פרע קורעין שטר חוב וכותבין למלוה אדרכתא על נכסי הלוה ומכריזין ואחרי ההכרזה שמין נכסי הלוה ומחליטין למלוה לא מצא נכסין בני חורין כותבין לו טירפא ואחרי שטרף קורעין הטירפא וכותבין לו אדרכתא על הנכסין הללו ואחר כך קורעין האדרכתא וכותבין לו שומא על שדה זו ומחליטין אותה למלוה. אביי אמר בחתימת העדים על האדרכת' מיד זכה המלוה בשדה. רבא אמר מבי שלמו (אדרכתא) [אדרכתא] וקיי"ל כרבא: **בתנ"י** השוכר פרה והשאלה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל ישלם לשוכר. אוקמה ר' אמר (לקמן דף יז) צצענהו לו הבעלים רשות כגון שאמרו לו לידענו כלומי אם רוצין להשאלה לו הרושות בידך. נכשיו אם ראה אותה השוכר שמתה ברשות השואל כדרכה ישבע ויפטר. וישלם השואל לשוכר. אמר ר' זירא פעמים שמשלם הבעלים כמה פרות לשוכר כר' ודברים פשוטין הן. אמר ר' ירמיה פעמים שהשוכר והשואל שניהן בחטאת פעמים ששניהן באשם. פעמים שהשוכר בחטאת והשואל באשם. פעמים שהשואל בחטאת והשוכר באשם. תופשי האי כללא בידך כפירת ממון כלאה בידך כפירת ממון אין שם כפירת ממון אלא ביטוי שפתיים על כיוצא בזה על הגאון דבר שאין לו בו הנאת ממון חייב חטאת. וקיימא לן שומר חנם נשבע על הכל. שואל משלם את הכל חוץ ממתה מחמת מלאכה. נושא שכר והשוכר נשבעין על השבועה ועל השבועה ועל המתה ומשלמין הגניבה והאבירה וכבר פירשנו. שניהן בחטאת א) כגון שמתה מחמת מלאכה דתרווייהו פטורין מלשלם וכחשו ונשבעו שנאנסה אין אחד מהן נהנה לפיכך שניהן בחטאת.

א) נראה לז"ל רבא ועי' תוס' ד"ה רבא.
ב) לפיננו צנ"י הגי' כגון שמתה כדרכה ואמרו חלפסה וכו' אולי דכתיב ה"י ג'י' אחרת צנ"י ו"ע.